

Masteronderzoek

Universiteit Utrecht

*De relatie tussen seksuele voorkeur, sociale integratie en
ongewenste seksuele handelingen bij homo- en
heterojongeren.*

Naam: Sumeyra Sorkun

Studentnummer: 3177319

Opleiding: Jeugdstudies

Begeleidster: Wilma Vollebergh

Abstract

Doel: Er is veel onderzoek gedaan naar ongewenste seksuele handelingen bij homo- en heterojongeren, maar nog steeds is onduidelijk waarom ongewenste seksuele handelingen vaker voorkomen bij homojongeren. Daarom is in deze cross-sectionele studie onderzocht wat de invloed van het geslacht en de mate van sociale integratie is in de relatie tussen seksuele voorkeur en ongewenste seksuele handelingen. **Methode:** Het databestand HSBC bestaat uit jongeren van 11 tot 16 jaar die van 2001 tot 2009 vragen hebben beantwoord over onder meer vrijetijdsbesteding, relaties en seksuele voorkeur. Hier is gebruik gemaakt van het laatste meetmoment (2009). **Resultaten:** Er werden significante resultaten gevonden voor de invloed van sekse en sociale integratie op zowel seksuele voorkeur als op ongewenste seksuele handelingen. Daarnaast bleek dat sekse een modererend effect heeft op de relatie tussen seksuele voorkeur en ongewenste seksuele handelingen. De mate van sociale integratie bleek alleen een gedeeltelijk effect te hebben op deze relatie. **Conclusie:** Uit het huidige onderzoek blijkt dat homojongeren vaker in aanmerking komen met ongewenste seksuele handelingen, dan lesbische meisjes en heterojongeren. Dit kan te maken hebben met het datinggedrag van homojongens. Homojongens kampen meer met negatieve attitudes vanuit de groep heterojongeren dan lesbische meisjes. Deze negatieve attitudes kunnen leiden tot een teruggetrokken omgeving waarin homojongens meer vrijheid hebben om hun seksuele voorkeur te uiten achter internet, wat kan uitlopen tot risicovolle situaties en in het slechtste geval tot omstandigheden waarin ongewenste seks een rol speelt. In dit onderzoek is echter sprake van een kleine groep homojongeren dat onderzocht is.

Introductie

Uit recent onderzoek (Dorsselaer et al, 2010) blijkt dat VMBO-leerlingen een vijf keer grotere kans hebben om gedwongen te worden tot ongewenste seksuele handelingen. Eén van de factoren die hierbij een rol zou kunnen spelen is de seksuele geaardheid van jongeren. Uit het onderzoek van Sandfort, De Graaf en Van Bijl (2003) komt naar voren dat homojongens en lesbische meisjes, zowel voor als na het 16e jaar, vaker te maken krijgen met seksueel geweld. Over de mate waarin homojongeren risico lopen om te maken te krijgen met grensoverschrijdend seksueel gedrag zijn onderzoeken echter niet eenduidig. Uit Seks onder je 25e (De Graaf et al., 2005), komt op het gebied van seksuele dwang geen significant verschil tussen lesbische of biseksuele meisjes en heteromeisjes naar voren. In het onderzoek dat Suzanne Kers (2002) deed naar geweld in lesbische relaties komt echter naar voren dat gedwongen seksuele handelingen en seksueel geweld ook voorkomt in lesbische relaties; zij het in mindere mate dan in heteroseksuele relaties (18% bij meisjes in heteroseksuele relaties en 4% in lesbische relaties). Kers geeft aan dat in andere onderzoeken dit beeld wordt bevestigd. In de veertien gewelddadige lesbische relaties die Kers onderzocht heeft, werd het slachtoffer vier keer gedwongen tot seks. Ook werden slachtoffers gedwongen tot seksuele handelingen en nog vaker oefende de dader kritiek uit op het seksuele gedrag van het slachtoffer. Echter, ondervinden lesbische meisjes minder aan gedwongen seksuele handelingen dan heteromeisjes.

Bij homojongens echter, is het een ander verhaal. Eén op de vier homojongens in het onderzoek van De Graaf et al. (2005) heeft ervaring met seks onder dwang. Het percentage 'ervaring met gedwongen seksuele handelingen' ligt bij homojongens een stuk hoger dan bij lesbische meisjes en hetero jongens (beide 4%). In de studie van De Graaf et al. (2005) wordt een verband gevonden tussen 'het gebruik van seksueel getinte media enerzijds en seksuele preoccupatie en activiteit anderzijds' (Vanwesenbeeck e.a. 2006). Alleen bij jongens zien de onderzoekers een verband tussen daten via het internet en grensoverschrijdend seksueel gedrag.

Opvallend zijn de verschillen in de mate van gedwongen seksuele handelingen bij hetero- en homojongeren. Zo blijkt uit onderzoek dat slechts bij 4% van de lesbische meisjes sprake is van gedwongen seksuele handelingen, terwijl dit percentage bij hetero meisjes 18% is. Bij homo jongens daarentegen komen gedwongen seksuele handelingen juist vaker voor

(25%) dan bij hetero jongens, waarbij 4% in aanraking komt met gedwongen seksuele handelingen (De Graaf et al., 2005).

Het percentage gedwongen seksuele handelingen bij homojongeren ligt dus duidelijk hoger bij de 'jongens' en bij heterojongeren bij de 'meisjes'. Uit de gegevens van De Graaf et al, komt naar voren dat deze jongens nu eenmaal seks hebben met jongens en mannen, en dat jongens veel vaker dwang gebruiken dan meisjes. Hoe deze verschillen tussen homo- en hetero jongeren verklaard moeten worden is niet helemaal duidelijk. Eén van de factoren die hierbij een rol zou kunnen spelen is het seksuele zelfbeeld van meisjes. Vergeleken met jongens beoordelen meisjes het eigen lichaam minder positief, vinden zichzelf minder vaak aantrekkelijk, vaker te dik en zijn minder vaak tevreden over hoe de eigen geslachtsdelen eruit zien. Een andere factor die een rol zou kunnen spelen is te vinden in het onderzoek van Kers (2002), waarbij de sociale omgang van jongeren met de ouders en de omgeving wordt benadrukt. Zo blijkt, dat jongeren die een actief sociaal leven leiden, minder in aanmerking komen met gedwongen seksuele handelingen. Deze jongeren staan sterker in hun schoenen, stralen een zekere mate van zelfvertrouwen en kracht uit en komen hierdoor dus minder in aanraking met gedwongen seksuele handelingen. Uit een rapportage van het Sociaal Cultureel Planbureau (2011) blijkt dat homojongeren vijf keer vaker een zelfmoordpoging doen dan heterojongeren. Dit komt naast het discriminerend geweld, ook door het buitensluiten van deze homojongeren door de samenleving. De kans dat homojongeren door het discriminerend geweld in een sociaal isolement raken ligt hoger dan bij heterojongeren. Het kwetsbare karakter van deze (homo)jongeren, kan eveneens een aantrekkingskracht zijn voor gedwongen seksuele handelingen. Het ziet er naar uit dat de mate van sociale integratie een rol kan spelen in gedwongen seksuele handelingen.

In dit onderzoek wil ik kijken naar de verschillen in gedwongen seksuele handelingen bij hetero- en homojongeren. Hoe ontstaan deze verschillen in gedwongen seksuele handelingen tussen hetero- en homojongeren? En in hoeverre spelen sekse en sociale integratie een rol hierin?

Gedwongen seksuele handelingen

In de literatuur worden verschillende termen gebruikt wanneer het gaat om vormen van gedwongen seksuele handelingen. Zo hebben de onderzoekers van 'Seks onder je 25e' jongeren bevraagd over de mate waarin zij ervaring hebben met overhalen en dwingen (De Graaf et al, 2005). Er is gekeken of bij de eerste geslachtsgemeenschap en bij seks met de

laatste partner beide partners dit even graag wilden, of dat een van beiden de ander heeft overgehaald of gedwongen. Een aantal factoren blijkt hierbij een rol te spelen: sociale integratie tijdens de middelbare schooltijd, interactiecompetentie met de laatste partner, het seksuele zelfbeeld van de jongere, gezinsklimaat, sociaal-economische achtergrond, leeftijd, opleidingsniveau, etniciteit, religie, seksuele voorkeur, verstandelijke en lichamelijke vermogens van jongeren en het gebruik van alcohol. Meestal gaat het om een combinatie van risicofactoren (bijvoorbeeld een meisje uit een lagere economische klasse dat slecht contact met haar ouders heeft). Van deze reeks factoren die een rol kunnen spelen in gedwongen seksuele handelingen, ga ik het effect van seksuele voorkeur en sekseverschillen verder onderzoeken. Ook zal ik kijken naar de mate van sociale integratie bij zowel hetero- als homojongeren en of deze samenhangt met de mate van gedwongen seksuele handelingen.

Seksuele voorkeur en sekse

In vergelijking met heteromeisjes (18%) worden heterojongens beduidend minder vaak gedwongen tot seks (4%). Naast factoren zoals leeftijd en opleiding, spelen etniciteit en seksuele voorkeur een rol. Uit het onderzoek van De Graaf et al. (2005) komen duidelijk verschillen tussen heteromeisjes en -jongens naar voren. Meisjes blijken zowel bij de eerste geslachtsgemeenschap als bij de eerste anale seks veel vaker overgehaald of gedwongen te zijn dan jongens. Dergelijke verschillen werden ook in een eerder landelijk representatief onderzoek onder volwassenen gevonden (Sandfort, De Graaf & Bijl, 2003 en Vanwesenbeeck e.a. 2006). Dit, in tegenstelling tot lesbische meisjes en homojongens, waarbij vaker gedwongen seksuele handelingen voorkomen bij homojongens. 25% van de homojongens in het onderzoek van De Graaf et al. (2005) heeft ervaring met gedwongen seksuele handelingen. Bij lesbische meisjes ligt dit op 4%. De onderzoekers schrijven dit verschil toe aan het gegeven dat homojongens nu eenmaal seks hebben met jongens en mannen, en dat jongens veel vaker dwang gebruiken dan meisjes. Echter, deze uitspraak is niet verder onderzocht. Ook in andere studies worden er geen verklaringen gegeven voor het hoge percentage gedwongen seksuele handelingen onder homojongens. Al met al is aan de hand van de gevonden literatuur vast te stellen dat de meeste gedwongen seksuele handelingen voorkomen bij homojongens. Vervolgens bij heteromeisjes en de groepen die het minste gedwongen seksuele handelingen ervaren, zijn lesbische meisjes en heterojongens. *In dit onderzoek wordt nagegaan in hoeverre de bovengenoemde veronderstelling klopt. Speelt de sekse een rol in gedwongen seksuele handelingen bij hetero- en homojongeren? Een ander*

punt dat in het onderzoek centraal staat is de sociale integratie van de jongeren en hoe dit zich verhoudt tot gedwongen seksuele handelingen.

Sociale integratie

De mate waarin jongeren competent zijn in de interactie met hun partner en sociale omgeving kan van invloed zijn op de seksuele risico's die zij lopen. Wanneer iemand meer competent is in de interactie met de partner, is het wellicht gemakkelijker aan te geven waar de grenzen zijn. In het onderzoek van De Graaf et al (2005) bestaat de interactiecompetentie uit het kunnen praten met de partner over seks wanneer je dit wilt, weten wat je wilt en wat de ander wil, grenzen kunnen stellen en respecteren, en zelfbewust zijn over uiterlijk en prestaties. Jongeren die buitenshuis sociaal actief en competent zijn in de interactie met hun sociale omgeving worden minder vaak gedwongen tot seksuele handelingen. Uit het onderzoek van Sionéan et al. (2002) blijkt dat meisjes die te kennen geven dat ze beter met hun partner kunnen praten over seksualiteit, die beter kunnen onderhandelen (bijvoorbeeld over het gebruik van condooms), en die niet bang zijn voor negatieve reacties van hun partner wanneer ze seks weigeren, beter 'nee' kunnen zeggen tegen ongewenste seks (De Graaf et al., 2005). Ook de mate van sociale integratie tijdens de schooltijd van jongeren kan een rol spelen in gedwongen seksuele handelingen. Jongeren die sociaal actief zijn in de samenleving (een sport beoefenen, lid zijn van een vereniging of veel vrienden hebben), zeggen competent te zijn in de interactie met de laatste partner en de sociale omgeving. Deze jongeren staan meestal sterker in de schoenen en wordt verondersteld dat ze hierdoor minder kwetsbaar zijn tegen gedwongen seksuele handelingen dan jongeren die weinig tot geen vrienden hebben en niet of nauwelijks aan sociale activiteiten deelnemen (Kers, 2002). Zoals eerder vermeld in de aanleiding van dit onderzoek, komen zelfmoordpogingen meer voor bij homojongens dan bij heterojongens. Uit het rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau (2011) werd een verklaring gevonden in het gegeven dat deze groep jongeren in een sociaal isolement raken door niet geaccepteerd te worden in de sociale maatschappij. Hier wordt dus een link gelegd tussen de mate van sociale integratie bij hetero- en homojongeren en gedwongen seksuele handelingen. *In dit onderzoek wil ik nagaan in hoeverre de sociale integratie een rol speelt in gedwongen seksuele handelingen bij homo- en heterojongeren.*

Vraagstelling en hypothesen

Zoals vermeld blijkt uit onderzoek dat gedwongen seksuele handelingen vaker voorkomen bij heteromeisjes dan bij homomeisjes en meer bij homo jongens dan bij hetero jongens (De

Graaf et al., 2005). In hoeverre verschillen hetero- en homojongeren op het gebied van gedwongen seksuele handelingen? Zou het geslacht een rol kunnen spelen in het verschil in gedwongen seksuele handelingen bij hetero- en homomeisjes en bij hetero- en homojongens? Hoe verhoudt de sociale integratie zich tot gedwongen seksuele handelingen bij hetero- en homojongeren? Daarnaast is gebleken dat jongeren die sociaal geïntegreerd zijn in de samenleving, minder snel in aanraking komen met gedwongen seksuele handelingen (Kers, 2002). Zou het verschil in gedwongen seksuele handelingen verklaard kunnen worden door de mate van sociale integratie bij homo- en heterojongeren?

Binnen dit onderzoek zal ik kijken naar de mate van verschillen in gedwongen seksuele handelingen tussen hetero- en homojongeren, de sekse van de jongeren en de mate van sociale integratie. De onderzoeksvraag die hiertoe is opgesteld bestaat, luidt:

- 1. In hoeverre verschillen hetero- en homo jongeren in het in aanraking komen met gedwongen seksuele handelingen?*
- 2. Is dit verschil hetzelfde bij meisjes als bij jongens?*

Daarnaast wil ik een nieuw licht werpen op de verschillen tussen hetero- en homo meisjes en hetero- en homo jongens in gedwongen seksuele handelingen en de rol van de sociale integratie hierbij. De onderzoeksvraag die hiertoe is opgesteld luidt als volgt:

- 1. Is het verschil in gedwongen seksuele handelingen bij hetero en homojongeren te verklaren vanuit de sociale integratie van de jongeren?*
- 2. Is het effect van de sociale integratie hetzelfde bij meisjes als bij jongens?*

Aan de hand van de bestaande literatuur en onderzoeken heb ik de volgende hypothesen opgesteld:

- 1. Gedwongen seksuele handelingen komen meer voor bij homojongeren dan bij heterojongeren.*
- 2. Gedwongen seksuele handelingen komen meer voor bij heteromeisjes dan bij homomeisjes.*
- 3. Gedwongen seksuele handelingen komen meer voor bij homojongens dan bij heterojongens.*

Deze hypothesen vloeien voort uit de veronderstelling dat jongens over het algemeen gewelddadiger zijn en meer dwang gebruiken om hun zin te krijgen. In een (mannelijke) homo-relatie komt hierdoor meer gedwongen seksuele handelingen voor dan bij een hetero-relatie. Dit geldt echter niet voor de meisjes in een homo-relatie. Bij hen komt gedwongen seksuele handelingen het minst voor. Dit is weer toe te schrijven aan de veronderstelling dat meisjes minder gewelddadig zijn dan jongens.

4. *Het verschil in gedwongen seksuele handelingen bij hetero en homojongeren is te verklaren vanuit de sociale integratie van de jongeren.*

Aan de hand van de literatuur en eigen kennis wordt verwacht dat de verschillen in gedwongen seksuele handelingen kunnen worden verklaard door de sociale integratie van homojongeren en heterojongeren, zowel bij meisjes als bij jongens. Dit, omdat homojongeren een kwetsbare groep is, die minder sociaal geïntegreerd of opgenomen is door de samenleving. Jongeren die een actief sociaal leven leiden, komen minder in aanmerking met gedwongen seksuele handelingen.

Relevantie

Het onderwerp dat ik nader zal gaan onderzoeken is zowel in wetenschappelijk als in maatschappelijk opzicht relevant. Wat betreft de wetenschap is er nog vrij weinig onderzoek beschikbaar dat gericht is op gedwongen seksuele handelingen onder jongeren, de effecten en de verbanden met andere variabelen. Ook is er weinig tot géén onderzoek beschikbaar gericht op de oorzaak van de verschillen in gedwongen seksuele handelingen tussen hetero- en homojongeren, noch over de rol die sekse en sociale integratie hierin zouden kunnen spelen. Daar er op het gebied van gedwongen seksuele handelingen bij hetero- en homojongeren, sekse en de relatie met de sociale integratie van deze jongeren, nog blinde vlekken zijn, is het in het belang van de wetenschap om hier meer onderzoek naar te doen en zo een beter beeld te krijgen over het thema, de relaties en de oorzaken.

Daarnaast is dit onderwerp en de daarbij gestelde onderzoeksvraag ook in maatschappelijk opzicht relevant. Onderzoek doen naar gedwongen seksuele handelingen bij homojongeren en inzicht krijgen in de verschillende factoren die van invloed kunnen zijn op de ontwikkeling van gedwongen seksuele handelingen onder jongeren is van belang voor het ontwikkelen van onder andere preventieve programma's.

Methoden

In dit hoofdstuk zal ik de data-set HBSC aan de hand waarvan mijn onderzoek uitgevoerd zal worden, beschrijven. Vervolgens zullen de meetinstrumenten en de schalen zoals ik die zal gebruiken in mijn data- analyse worden besproken. Tot slot wordt weergegeven met behulp van welke statistische methoden ik een antwoord zal proberen te vinden op mijn onderzoeksvragen en de bijbehorende hypothesen.

Onderzoeksdesign en participanten

Dit onderzoek zal uitgevoerd worden aan de hand van data afkomstig uit het onderzoek HBSC-Nederland 2005. Het betreft een cross-sectioneel en landelijk representatief onderzoek, gebaseerd op verschillende meetmoment bij zowel basisschoolleerlingen als leerlingen op het voortgezet onderwijs; de scholieren hebben een vragenlijst aangereikt gekregen die zij hebben moeten invullen. Aan het jeugdonderzoek deden leerlingen uit alle leerjaren van het VMBO, HAVO en VWO en leerlingen van het basisonderwijs mee. De steekproef voor het basisonderwijs bestond uit 1687 vragenlijsten, na verwijdering van dubbele en lege vragenlijsten bleven er 1673 vragenlijsten over. De steekproef voor het voortgezet onderwijs bestond uit 5516 vragenlijsten, waarbij in totaal 5512 leerlingen de vragenlijst hebben ingevuld. De non- response betrof 4 vragenlijsten die leeg of dubbel waren ingevuld. 7 vragenlijsten waren met de hand ingevuld, waarvan 5 niet serieus. In totaal zijn 5514 vragenlijsten afkomstig van leerlingen uit het voortgezet onderwijs.

Wijze van dataverzameling

De gegevens voor het jeugdonderzoek zijn verzameld met een vragenlijst voor het voorgezet onderwijs en één voor het basisonderwijs, bestaande uit vragen over de leefstijlen van jongeren. Hiertoe hebben de assistenten en de medewerkers van het HBSC-onderzoek een instructie over de uitvoering van het onderzoek en de afname van de vragenlijsten gevolgd. Tevens hebben zij alle informatie op schrift gekregen om zo de uniformiteit van de afname te waarborgen.

Meetinstrumenten

Binnen dit onderzoek zal ik bij mijn data- analyse gebruik maken van een aantal schalen zoals weergegeven in de vragenlijst. Hieronder staan welke schalen meegenomen zullen worden in de statische analyses.

In de vragenlijst zijn er een aantal concepten aan bod gekomen namelijk, vrienden en vriendinnen, school en seksuele voorkeur/relaties. Hieronder zal per concept uiteengezet worden hoe deze concepten worden gemeten.

Sociale integratie

De sociale integratie wordt beoordeeld door te kijken naar de mate waarin met de vrienden en vriendinnen tijd wordt doorgebracht. De vragen, afkomstig uit het HBSC-onderzoek, waarnaar wordt gekeken, zijn: 'Hoeveel dagen per week ben je direct na schooltijd meestal samen met vrienden of vriendinnen?' De antwoorden variëren van '0 dagen' tot '5 dagen'. Daarnaast wordt gevraagd naar hoeveel avonden per week de jongeren ergens anders dan thuis zijn, samen met vrienden of vriendinnen. Bij deze vraag kunnen jongeren kiezen variërend van '0 dagen' tot '7 dagen'. Op basis van deze twee items is de schaal sociale integratie gemaakt. Aan de hand van Chronbach's Alpha is de betrouwbaarheid van de antwoordcategorieën gemeten. De Chronbach's Alpha voor de variabele sociale integratie is 0,740, wat duidt op een sterke betrouwbaarheid.

Seksuele voorkeur

Deze concepten worden gemeten door te vragen of de jongere weleens verliefd is geweest. De volgende antwoorden konden hierbij worden aangegeven: 'Nee, ik ben nooit verliefd geweest', 'Ja, op een jongen', 'Ja, op een meisje', 'Ja, op een jongen en een meisje'. Om de seksuele voorkeur van de jongeren te achterhalen is het geslacht van de jongere 'gelinkt' aan de antwoord op de vraag of de jongere weleens verliefd is geweest. Als een jongen heeft geantwoord met: 'Ja, op een jongen' of 'beide' (zowel op een jongen als op een meisje) wordt deze gecategoriseerd als een jongen met (ook) een homoseksuele voorkeur. Als een meisje heeft geantwoord met: 'Ja, op een meisje' of 'beide' (zowel op een jongen als op een meisje) wordt deze jongere in de analyse opgenomen als lesbisch. Op deze manier is er onderscheid gemaakt tussen hetero- en homojongeren.

Betreurde seksuele handelingen

Er is gevraagd of de jongere ooit spijt heeft gehad van één van de volgende twee dingen, waarbij de respondent kan antwoorden op een 6-puntenschaal. De items zijn: 'Spijt van zoenen/tongzoenen' en 'spijt van andere seksuele handelingen'. Jongeren kunnen antwoorden variërend van '0 keer' tot '5 keer of vaker'.

Gedwongen seksuele handelingen

Ook bij gedwongen seksuele handelingen is gevraagd of de jongere ooit is gedwongen tot één van de volgende twee dingen, waarbij de respondent kan antwoorden op een 6-puntenschaal. De items zijn: ‘Gedwongen tot zoenen/tongzoenen’ en ‘gedwongen tot andere seksuele handelingen’. Jongeren kunnen antwoorden variërend van ‘0 keer’ tot ‘5 keer of vaker’.

Opleidingsniveau

Om meer inzicht te krijgen in de verschillen van de mate van gedwongen seksuele handelingen, is ook gekeken naar de opleidingsverschillen en hoe dit zich verhoudt tot de seksuele voorkeur van jongeren. De opleidingsniveau van jongeren is onderverdeeld in twee groepen; laag- en hoogopgeleid. Laagopgeleid staat voor jongeren met een opleidingsniveau VMBO-b, VMBO-b/t, en VMBO-t. HAVO, HAVO/VWO en VWO worden geplaatst onder de noemer hoogopgeleid. Om eventuele discussies te vermijden, zijn jongeren met de opleiding VMBO-t/HAVO niet meegenomen in de analyse.

Steekproef en dataverzameling

Dit onderzoek is uitgevoerd met behulp van data afkomstig uit het onderzoek HBSC-Nederland 2009. Het betreft een cross-sectioneel en landelijk representatief onderzoek, bij zowel basisschoolleerlingen als leerlingen op het voortgezet onderwijs; de scholieren hebben een vragenlijst aangereikt gekregen die zij hebben moeten invullen.

Aan het jeugdonderzoek deden leerlingen uit alle leerjaren van het VMBO, HAVO en VWO en leerlingen van het basisonderwijs mee. De steekproef voor het basisonderwijs bestond uit 1687 vragenlijsten, na verwijdering van dubbele en lege vragenlijsten bleven er 1673 vragenlijsten over. De steekproef voor het voortgezet onderwijs bestond uit 5516 vragenlijsten, waarbij in totaal 5512 leerlingen de vragenlijst hebben ingevuld. De non-response betrof 4 vragenlijsten die leeg of dubbel waren ingevuld. 7 vragenlijsten waren met de hand ingevuld, waarvan 5 niet serieus. In totaal zijn 5514 vragenlijsten afkomstig van leerlingen uit het voortgezet onderwijs. De data voor het jeugdonderzoek zijn verzameld met een vragenlijst bestaande uit vragen over o.a. relaties, seksuele voorkeur en verliefdheid. De vragenlijsten zijn onder begeleiding van assistenten en de medewerkers van het HBSC-onderzoek afgenomen. Hiertoe hebben zij een instructie over de uitvoering van het onderzoek en de afname van de vragenlijsten gevolgd. Tevens hebben zij alle informatie op schrift gekregen om zo de uniformiteit van de afname te waarborgen.

Voor het maken van de analyses zal gebruik gemaakt worden van het programma SPSS 17.0. Allereerst zal er aan de hand van beschrijvende statistiek een beeld worden gegeven van de verschillende groepen jongeren; hetero jongens, homo jongens, hetero meisjes en lesbische meisjes. De groepen zullen worden beschreven aan de hand van etniciteit, sekse, leeftijd en opleidingsniveau.

Resultaten

De eerste onderzoeksvraag betreft het verschil in gedwongen seksuele handelingen bij hetero- en homojongeren en zal geanalyseerd worden aan de hand van een T-toets, waarbij naar het verschil tussen deze twee groepen jongeren in percentages is gekeken op de variabele ‘gedwongen tot zoenen’ en gedwongen tot andere seksuele handelingen’. Ditzelfde is gedaan voor de variabele ‘spijt tot zoenen’ en ‘spijt tot andere seksuele handelingen’.

Onderzoeksvraag twee is gericht op het modererende effect van sekse in het verschil in gedwongen en betreurde (spijt) seksuele handelingen tussen homo- en heterojongeren. Omdat het hier gaat om het aantonen van een relatie waarbij de onafhankelijke variabele seksuele voorkeur is en de afhankelijke variabele gedwongen seksuele handelingen onder hetero- en homojongeren, heb ik gebruik gemaakt van een regressieanalyse, waarbij het geslacht is genomen als moderator.

Daarnaast kijk ik ook naar de opleidingsverschillen bij homo- en heterojongeren en hoe dit zich verhoudt met gedwongen en betreurde seksuele handelingen.

Voor de derde onderzoeksvraag geldt dat aangetoond moet worden of er sprake is van een mediatie-effect van sociale integratie in de relatie tussen seksuele voorkeur (Y) en gedwongen seksuele handelingen (X). Hiertoe is er een regressieanalyse uitgevoerd met seksuele voorkeur als onafhankelijke variabele en gedwongen seksuele handelingen als afhankelijke variabele. Deze analyse moet aantonen dat er een significante relatie is tussen de variabelen X en Y. Omdat sociale integratie (Z) de samenhang tussen seksuele voorkeur en gedwongen seksuele handelingen onder hetero- en homojongeren slechts kan verklaren als sociale integratie (Z) samenhangt met gedwongen seksuele handelingen (X), is er wederom een regressieanalyse uitgevoerd waarbij Z de onafhankelijke variabele is en X de afhankelijke variabele.

Sekse-verschillen in ongewenste seksuele handelingen onder hetero- en homo jongeren

Allereerst is met een T-toets gekeken naar het verschil in gemiddelden op de variabele gedwongen seksuele handelingen en spijt gedwongen handelingen tussen enerzijds heterojongens en –meisjes en anderzijds homojongens en –meisjes. Tabel 1 en de onderstaande grafieken tonen aan dat de gemiddelde percentage op gedwongen seksuele handelingen onder heterojongens 0,2% is, terwijl dit onder heteromeisjes 0,8% is. Dit verschil in gedwongen seksuele handelingen is significant ($p < .000$), evenals het verschil in spijt van

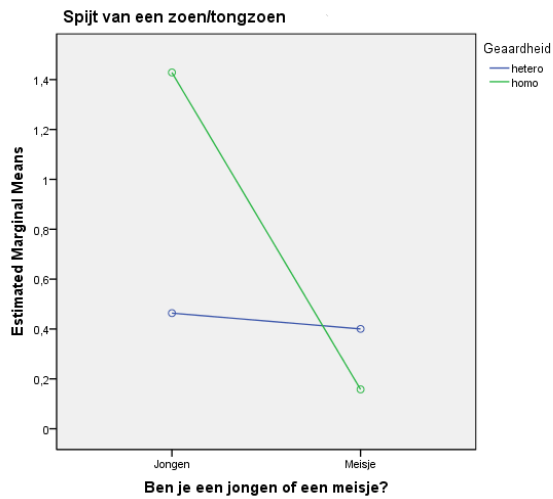
seksuele handelingen tussen deze groepen ($p < .000$). Heterojongens scoren 1,1% op spijt van seksuele handelingen, terwijl de gemiddelde percentage onder heteromeisjes 1,4% is. Heteromeisjes komen dus meer in aanraking met gedwongen seksuele handelingen dan heterojongens, en hebben ook meer spijt van een zoen of tongzoen.

Als we kijken naar de gemiddelde scores bij homojongeren, zien we dat bij homojongens de gemiddelde percentage op gedwongen seksuele handelingen 11,1% is. Bij homomeisjes is dit 2,2%. Dit verschil in gedwongen seksuele handelingen is significant ($p < .000$). Homojongeren worden vaker gedwongen tot seksuele handelingen dan homomeisjes. Als we kijken naar spijt bij homojongens, zien we dat deze op 11,2% ligt. Bij homomeisjes ligt dit een stuk lager 0,9%.

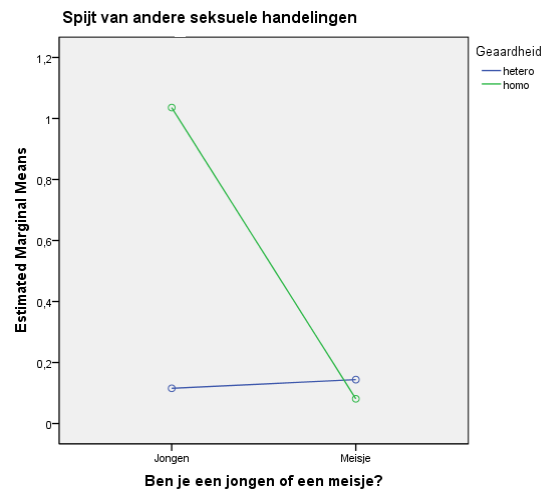
Homojongens hebben over het algemeen meer spijt van zoenen en seksuele handelingen dan homomeisjes. Bij heteroseksuele jongeren zien we een kleiner verschil tussen jongens en meisjes dan bij homojongeren. Bij gedwongen seksuele handelingen is ongeveer hetzelfde waar te nemen. Klein verschil tussen heterojongens en –meisjes en een groter verschil bij homojongens en –meisjes. Het is opvallend dat homomeisjes meer gedwongen worden tot seksuele handelingen dan heteromeisjes, maar minder spijt hebben.

Tabel 1 Gemiddelde percentages op betrouwbare en gedwongen seksuele handelingen bij jongens en meisjes

	Spijt			Dwang		
	N	Zoenen	And handelingen	N	Zoenen	And handelingen
Jongens						
Homo	26	15,4%	11,2%	27	11,9%	11,1%
Hetero	2080	4,6%	1,1%	2091	0,5%	0,2%
Meisjes						
Homo	35	1,7%	0,9%	35	2,6%	2,2%
Hetero	2236	4%	1,4%	2240	0,6%	0,8%

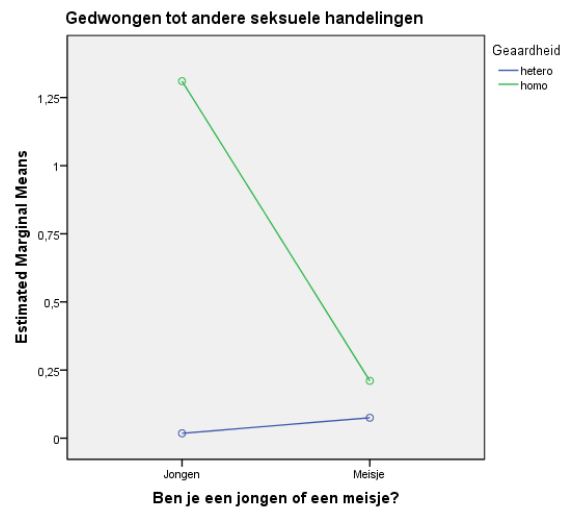
Figuur 1 Spijt zoenen voor homoseksuele en heteroseksuele jongeren

Figuur 2 Spijt seksuele handelingen voor homoseksuele en heteroseksuele jongeren

Figuur 3 Gedwongen zoenen voor homoseksuele en heteroseksuele jongeren

Figuur 4 Gedwongen seksuele handelingen voor homoseksuele en heteroseksuele jongeren

Moderatie-effect van sekse op ongewenste seksuele handelingen

Er is gekeken naar het modererend effect van sekse in de relatie tussen geaardheid en gedwongen seksuele handelingen en spijt van seksuele handelingen door na te gaan of de interactie tussen geaardheid en sekse in het effect op gedwongen seksuele handelingen en spijt van seksuele handelingen significant is. Model 2 van tabel 2 toont aan dat zowel geslacht als geaardheid een significant effect hebben op gedwongen seksuele handelingen. Ook de interactieterm geslacht*geaardheid heeft een significant effect op gedwongen seksuele handelingen ($p \leq 0.001$). Hetzelfde geldt ook voor spijt van zoenen en seksuele handelingen.

Zowel geslacht als geaardheid hebben een significant effect op spijt van seksuele handelingen. Ook de interactieterm geslacht*geaardheid heeft een significant effect op spijt van seksuele handelingen ($p \leq .001$) De conclusie luidt dat er wel een moderatie-effect is van sekse in de relatie tussen geaardheid en gedwongen seksuele handelingen en spijt van seksuele handelingen.

Tabel 2 Geslacht, geaardheid, opleiding en gedwongen/betreurde seksuele handelingen

	Spijt		Dwang	
	Zoenen (B)	And. handelingen (B)	Zoenen (B)	Anders handelingen (B)
Model 1				
Geslacht	-.036*	.012	-.004	.049**
Geaardheid	.026	.017**	.180**	.188**
Opleiding	-.111**	-.083**	-.056**	-.060**
Model 2				
Geslacht	.482**	.843**	1.240**	1.467**
Geaardheid	.239**	.381**	.674**	.743**
Opleiding	-.049	-.075	.037	.020
Geslacht*Geaardheid	-.558**	-.895**	-1.342**	-1.529**
Opleiding*Geaardheid	-.064	-.007	-.094	-.079

** $p \leq .001$, * $p \leq .01$

Opleidingsverschillen in ongewenste seksuele handelingen onder hetero- en homojongeren

Tabel 2 toont de opleidingsverschillen in gedwongen seksuele handelingen en spijt van seksuele handelingen bij hetero- en homojongeren. Ik heb de opleidingen allereerst gecategoriseerd naar laag- of hoogopgeleid. Onder laagopgeleid valt VMBO. Hoogopgeleid bestaat uit HAVO en VWO. In de tabel (model 1) is te zien dat opleiding een direct effect heeft op betreurde en gedwongen seksuele handelingen. Hoogopgeleide jongeren hebben minder spijt van zoenen en andere seksuele handelingen. Ook hebben hoogopgeleide jongeren minder te maken met gedwongen zoenen en/of seksuele handelingen dan laagopgeleide jongeren. Model twee uit de tabel laat echter zien dat bij een interactie met seksuele voorkeur, de opleiding niet significant is. Dit betekent dat de seksuele voorkeur van jongeren geen effect heeft op de genoten opleiding.

Mediatie-effect van sociale integratie

In deze deelvraag is gekeken naar het mediërende effect van sociale integratie op zowel betreurde seksuele handelingen als gedwongen seksuele handelingen. Regressie analyse toont aan dat er een significante relatie is tussen geardheid en spijt van seksuele handelingen (Beta .379; $p < .001$). Ook is er een significantie relatie tussen geardheid en gedwongen seksuele handelingen (Beta .670; $p < .001$). Daarnaast is de relatie tussen geardheid en gedwongen zoenen (Beta .662; $p < .001$) significant. De relatie tussen geardheid en spijt van zoenen (Beta .305) is niet significant.

Om te kunnen bepalen of sociale integratie een mediator is in de relatie tussen geardheid en betreurde/ gedwongen seksuele handelingen, moet er allereerst gekeken worden naar de relatie tussen de mediator en de afhankelijke variabele. Wanneer het effect van de mediator niet significant is, is er überhaupt geen sprake van mediatie. Daarnaast wordt gekeken naar de significantie en de waarde die Beta aanneemt voor geardheid. Is deze waarde gedaald ten opzichte van de waarde zoals eerder weergegeven, dan is er sprake van een gedeeltelijk mediatie-effect. Is er geen sprake meer van een significant effect van geardheid, dan is er sprake van een totaal mediatie-effect.

Tabel 3 toont de samenhang tussen geardheid en sociale integratie op betreurde en gedwongen seksuele handelingen bij jongeren. Model 1 betreft de regressie van geslacht en geardheid op betreurde en gedwongen seksuele handelingen. In model 2 zijn de opleiding en sociale integratie hieraan toegevoegd. Hieruit komt naar voren dat er géén mediatie-effect is van sociale integratie in de relatie tussen geardheid en betreurde/gedwongen seksuele handelingen, maar wél een gedeeltelijk mediatie-effect van sociale integratie in de relatie tussen geardheid en betreurde/gedwongen seksuele handelingen.

In model 3 zijn de interacties van geslacht/geardheid, opleiding/geardheid en sociale integratie/geardheid toegevoegd. Hieruit volgt dat sociale integratie in combinatie met geardheid géén mediator is in de relatie tussen geardheid en betreurde/gedwongen seksuele handelingen bij jongeren.

Tabel 3 Geslacht, geaardheid, opleiding, sociale integratie en gedwongen/betreurde seksuele handelingen

	Spijt		Dwang	
	Zoenen (B)	And. handelingen (B)	Zoenen (B)	Andere handelingen (B)
Model 1				
Geslacht	-.076*	,014	-.002	,041**
Geaardheid	,305	,379**	,862**	,870**
Model 2				
Geslacht	,-.055	,021	,001	,044**
Geaardheid	,197	,337**	,845**	,853**
Opleiding	-.154**	-.059**	-.033*	-.036**
Sociale integratie	,069**	,027**	,010**	,010**
Model 3				
Geslacht	1,077**	1,010**	1,003**	1,159**
Geaardheid	2,209**	2,132**	1,924**	2,098**
Opleiding	,021	,004	-.016	-.031
Sociale integratie	,077	,063*	-.040*	-.038*
Geslacht*geaardheid	-1,117**	-.975**	-.988**	-1,099**
Opleiding*geaardheid	-.171	-.060	-.015	-.003
Sociale integratie*geaardheid	-.008	-.036	,049	,047**

** $p \leq .001$, * $p \leq .01$

Discussie

Het doel van dit onderzoek was inzicht te krijgen in de relatie tussen seksuele voorkeur en ongewenste seksuele handelingen bij homo- en heterojongeren. Daarbij is onderzocht of sociale integratie invloed had op de relatie tussen seksuele voorkeur en ongewenste seksuele handelingen.

Ten eerste is onderzocht of er sprake is van sekseverschillen in ongewenste seksuele handelingen onder hetero- en homo jongeren. Uit de resultaten bleek dat homojongens over het algemeen vaker te maken krijgen met ongewenste seksuele handelingen dan lesbische meisjes en heterojongeren.

Ten tweede is gekeken naar het modererend effect van sekse in de relatie tussen seksuele voorkeur en ongewenste seksuele handelingen. Sekse bleek inderdaad de relatie tussen seksuele voorkeur en ongewenste seksuele handelingen te modereren. Daarbij was het zo dat de relatie tussen seksuele voorkeur en ongewenste seksuele handelingen sterker was bij homojongens dan bij lesbische meisjes. Homojongens hebben over het algemeen meer spijt van ongewenste seksuele handelingen dan homomeisjes. Bij heteroseksuele jongeren zien we een kleiner verschil in de relatie tussen seksuele voorkeur en ongewenste seksuele handelingen tussen jongens en meisjes dan bij heterojongeren. Het is opvallend dat lesbische meisjes meer gedwongen worden tot seksuele handelingen dan heteromeisjes, maar minder spijt hebben.

Vervolgens is onderzocht of sociale integratie de relatie tussen seksuele voorkeur en ongewenste seksuele handelingen kon verklaren, omdat de mate van sociale integratie een rol kan spelen in het al dan niet in contact komen met ongewenste seksuele handelingen bij homo- en heterojongeren (Whitty, 2007). Uit de resultaten kwam naar voren dat het verschil in ongewenste seksuele handelingen bij homo- en heterojongeren deels te verklaren is vanuit de mate van sociale integratie van de jongeren.

Uit verschillend onderzoek is reeds gebleken dat homojongeren vaker in aanmerking komen met ongewenste seksuele handelingen dan heterojongeren (De Graaf, 2005; Franklin, 2000; Herek, 2000, van Dijk e.a., 2011). In de huidige analyse is dit wederom bevestigd. Volgens van Dijk (2011) kunnen homojongeren vaker gedwongen worden tot seksuele handelingen dan heterojongeren, omdat homojongeren risicovolle seksuele contacten aangaan, zonder deze contacten 'goed' te leren kennen, om zekerheid te krijgen over hun seksuele geaardheid. Het opdoen van seksuele ervaringen met iemand van hetzelfde geslacht

speelt voor deze jongeren een grote rol in hun identiteitsontwikkeling. Dit is een opvallend verschil met de heterojongeren. Met name homojongens, begeven zich door het aangaan van seksuele contacten in risicovolle seksuele situaties, wat in veel gevallen kan leiden tot ongewenste seksuele handelingen. Een andere verklaring waarom homojongeren vaker in contact kunnen komen met ongewenste seksuele handelingen, vinden we in het onderzoek van de Graaf et al. (2005) Volgens de Graaf e.a. is het voor homojongeren een grote drempel om seksualiteit thuis, op school of met vrienden te bespreken. Omdat er in de omgeving weinig over homoseksualiteit wordt gesproken, raadplegen deze jongeren vaker dan heteroseksuele jongeren het internet voor informatie hierover. De Graaf laat in zijn studie zien dat een groot aandeel homo- en biseksuele jongens (92%) internet beschouwt als een belangrijke informatiebron over seksuele gezondheid. Maar het vervult ook een andere rol; homo- en biseksuele jongens gebruiken internet vaker dan heterojongens voor het opdoen van (seks)contacten. Homojongens krijgen vaker te maken met ongewenste seksuele handelingen dan lesbische meisjes en heterojongeren. Dit komt ten dele door hun datinggedrag. In vergelijking met heterojongeren en lesbische meisjes ontmoeten homojongeren elkaar vaker via het internet. Voor sommigen is dit aanvankelijk de enige manier om met andere homojongeren in aanraking te komen (Mason, 2002). In 'real life' afspreken komt ook vaker voor bij homojongens dan lesbische meisjes (Abbey & McAuslan, 2004). Homojongens zijn ook vaker lid van seksgerichte sites, spreken sneller af met onbekenden via het internet en deze ontmoetingen zijn vaker op seks gericht dan bij de lesbische meisjes. Er wordt meer via internet gedate, ook omdat de meeste jongens in hun directe omgeving weinig homoseksuele jongens tegenkomen. Daarnaast zoeken jongens meer seks op, om uit te zoeken of ze homo zijn of omdat zij sterk de behoefte hebben aan experimenteren nadat ze uit de kast zijn gekomen. Bij lesbische meiden speelt dit niet; zij onderzoeken hun seksuele oriëntatie niet door seks te hebben. Het datinggedrag van homoseksuele jongens is niet problematisch an sich, maar verhoogt wel de risico's op ongewenste seksuele handelingen. Ook bij jonge homojongens speelt mee dat ze nog weinig interactiecompetentie hebben om duidelijk grenzen aan te geven. Hierdoor komen homoseksuele jongens in situaties terecht waarbij de kans op ongewenste seksuele handelingen wordt verhoogd (Abbey, 2004).

Volgens de Graaf is daten via internet, één van de verklaringen waarom homojongens vaker in aanmerking komen met ongewenste seksuele handelingen. In het onderzoek van de Graaf wordt echter niet duidelijk gemaakt wat de achterliggende gedachte hiervan is. Een mogelijke achterliggend gedachte vinden we in het onderzoek van Davies (2004) en Franklin (2000). De reden waarom homojongens vaker via het internet daten, wordt mede veroorzaakt

door de negatieve attitude jegens homojongens. Met name in heteroseksuele jongensgroepen lijkt de houding ten opzichte van homoseksualiteit (van jongens) soms negatief te zijn. De meeste homoseksuele jongens gaan dan ook meer met meiden om, of met andere homoseksuele jongens. De acceptatie van homoseksualiteit van meiden is meer geaccepteerd, dit wordt in vriendengroepen ook openlijk besproken.

Met andere woorden, er heerst in heteroseksuele jongensgroepen een negatieve houding tegenover homojongens. Deze negatieve houdingen kunnen bijdragen aan omgevingen waarin weinig over homoseks gesproken wordt, en sterker zelfs waarin homojongens niet geaccepteerd worden. Deze homojongens raadplegen daarom vaker dan heteroseksuele jongeren het internet voor informatie over seksualiteit, om in contact te komen met andere homojongens en in real life af te spreken met andere homo's (van Dijk, 2011; de Graaf, 2005). Homojongens verhogen hierdoor de kans meer te maken te krijgen met ongewenste seksuele handelingen dan lesbische meisjes en heterojongeren.

Het is vooral opvallend dat uit de huidige resultaten is gebleken dat de relatie tussen seksuele voorkeur bij lesbische meisjes en ongewenste seksuele handelingen, niet zo sterk is als bij homojongens. De lesbische meisjes komen ongeveer even vaak in aanmerking met ongewenste seksuele handelingen als heterojongeren in dit onderzoek. Dit is eveneens in overeenstemming met verscheidene onderzoeken, waaronder dat van Cense (2009), waar uit de resultaten bleek dat lesbische meisjes zich in sommige situaties overvallen voelen door de seksuele toenadering, zien ze signalen over het hoofd en zijn ze niet competent in het duidelijk aangeven van hun grenzen. Al deze aspecten verhogen de kans op ongewenste seksuele handelingen (van Dijk, 2011). De situaties die zij beschrijven komen overeen met de situaties die heteroseksuele meiden beschrijven in het onderzoek van Cense & van Dijk, 2010. Ook de drijfveren die ze hebben om situaties op te zoeken en de drempels die ze beschrijven om grenzen te trekken, komen overeen met de heteroseksuele meisjes. Daarnaast zijn lesbische meisjes voorzichtiger in het aangaan van contacten en hebben vaker een vaste partner dan homojongens (Cense, 2009). Deze resultaten zijn dus in overeenstemming met de huidige resultaten van dit onderzoek.

Samenvattend kan worden gezegd dat homojongens een verhoogd risico hebben op ongewenste seksuele handelingen. Aan de hand van de genoemde verklaringen kunnen we vaststellen dat één van de hoofdoorzaken hiervan is, dat homojongens vaker geassocieerd worden met negatieve attitudes door heterojongeren dan lesbische meisjes. Mede door deze negatieve attitudes en omgevingen waar vrij weinig gesproken wordt/kan worden over homoseksualiteit (binnen de familie, school en/of vriendenkring), wordt een toevlucht gezocht

naar het internet. Op internet wordt naar informatie gezocht, gechat en gedate met andere homojongens, met in veel gevallen een afspraak in 'real life' als gevolg. In veel gevallen pakken deze 'afspraken' verkeerd uit en worden homojongens gedwongen om seksuele handelingen te verrichten. Het datinggedrag van homoseksuele jongens is dus niet problematisch, maar verhoogt wel de risico's op ongewenste seksuele handelingen. In het onderzoek van van Dijk (2011), krijgen homojongens in 63% van de gevallen te maken met ongewenste seksuele handelingen bij een eerste date, gemaakt via internet.

In het onderzoek van Graaf et al (2005) wordt genoemd dat homoseksuele jongens vaker via het internet daten en daardoor ook vaker tot seks gedwongen kunnen worden. Eventuele verklaringen worden niet genoemd. Een reden voor het vaker daten op internet van homojongens, is wel te vinden in het artikel van Whitty (2007). Homoseksuelen worden over het algemeen gezien als burgers met een 'lage status'. Deze positie wekt een gevoel van minderwaardigheid, negatief zelfbeeld en een niet geaccepteerd gevoel. Deze emoties zorgen op zijn beurt weer voor een teruggetrokken, minder sociaal geïntegreerde persoon, die zijn gevoelens beter kan uiten op het internet. Met andere woorden: hoe meer men sociaal geïntegreerd is, des te kleiner de kans wordt op ongewenste seksuele handelingen. In dit onderzoek is gekeken naar de relatie tussen sociale integratie en ongewenste seksuele handelingen. Ik verwachtte het verschil in gedwongen seksuele handelingen bij homo- en heterojongeren te kunnen verklaren vanuit de mate van sociale integratie van de jongeren.

Tegen de verwachtingen in, vond ik geen mediatie-effect van sociale integratie in de relatie tussen geaardheid en ongewenste seksuele handelingen. Er was wel sprake van een partieel mediatie-effect van sociale integratie in de relatie tussen seksuele voorkeur en ongewenste seksuele handelingen. Dit betekent dat sociale integratie invloed heeft op de relatie tussen seksuele voorkeur en ongewenste seksuele voorkeur. Echter, is dit invloed niet te groot om het effect van seksuele voorkeur op ongewenste seksuele handelingen in zijn geheel te doen verdwijnen. Ook is er een interactie gevonden van sociale integratie en seksuele voorkeur bij gedwongen seksuele handelingen. Dit betekent dat de mate van sociale integratie en het seksuele voorkeur samen, een gezamenlijk effect hebben op ongewenste seksuele handelingen, waarbij het effect van sociale integratie samenhangt van seksuele voorkeur en andersom. De verwachting dat het verschil in gedwongen seksuele handelingen bij homo- en heterojongeren te verklaren vanuit de mate van sociale integratie van de jongeren, blijkt dus in dit onderzoek deels te gelden. Deze uitkomst bevestigt de theorie van Whitty. De mate van sociale integratie speelt dus degelijk een rol in de mate van contact met ongewenste seksuele handelingen. De beperkte omvang – weinig vragen over sociale

integratie – van de data kan een reden zijn waarom er geen sprake was van een volledige mediatie. De vragen over de sociale integratie uit het HBSC-onderzoek, geven niet een ‘totaalbeeld’ van de mate van sociale integratie van de respondent. Dit zou in een vervolgonderzoek verder kunnen worden onderzocht.

Met de interpretatie van de resultaten van deze studie dienen ook de beperkingen van het onderzoek besproken te worden. Allereerst dient er rekening te worden gehouden met het feit dat de studie is gebaseerd op een cross-sectioneel onderzoek. Aangezien er in een cross-sectioneel onderzoek als het ware een momentopname is gemaakt uit een dwarsdoorsnede van de bevolking is het lastig om causale effecten en richting vast te stellen. Een ander punt waarmee rekening gehouden dient te worden is de beperkte omvang van het aantal homo en lesbische respondenten. In dit onderzoek zijn 61 homojongeren opgenomen. Dit is een zeer kleine percentage ten opzichte van de heterojongeren. Dit betekent echter dat veel jongeren op deze leeftijd hun homoseksuele gevoelens niet kennen of kunnen/durven het niet toe te geven. Hierdoor kan dus niet met zekerheid iets gezegd worden over de validiteit van dit onderzoek. Verder is de studie gebaseerd op vragenlijsten en is de kans groot dat de jongeren sommige vragen sociaal wenselijk hebben beantwoord. Schaamte kan hierbij een rol spelen. De jongeren kunnen uit schaamte misschien niet toegeven dat ze homoseksueel zijn, wat resulteert in een vertekend beeld van de resultaten. Daarnaast is slechts één vraag uit het HBSC-onderzoek als schaal gebruikt om de mate van sociale integratie te meten. Dit biedt onvoldoende draagkracht om de samenhang tussen sociale integratie en ongewenste seksuele handelingen te beschrijven.

Tenslotte is het van belang dat de resultaten niet gegeneraliseerd mogen worden naar jongeren uit het buitenland, aangezien dit onderzoek strikt over Nederlandse homo- en heterojongeren gaat. Tevens heeft het onderzoek betrekking op relatief weinig homojongeren. Er is geen gelijkmatige verdeling tussen homo- en heterojongeren.

Op grond van de genoemde bevindingen is het van belang dat er op het gebied van beleid meer aandacht komt voor diverse groepen die te maken krijgen met gedwongen seksuele handelingen. Het bespreekbaar maken van seksueel gedrag en seksuele voorkeur onder jongeren is enorm belangrijk om een open visie te creëren over homoseksuelen.

Professionals letten meer op meisjes dan op jongens in het signaleren van gedwongen seksuele handelingen. Mannelijke slachtoffers en dan met name, homojongens zijn minder in beeld. Er zou meer en gericht beleid moeten komen voor homojongens die te maken hebben gehad met gedwongen seksuele handelingen.

Om meer inzicht te krijgen in de relatie tussen sociale integratie en ongewenste seksuele handelingen bij homo- en heterojongeren is het wenselijk om een verdieping van onderzoek te doen naar een meer genuanceerde schaal van sociale integratie. Er kunnen bijvoorbeeld meer vragen worden gesteld over activiteiten buitenshuis, lid van een vereniging/cursus en hoeveel tijd een jongere doorbrengt met zijn/haar vrienden. Zo krijg je een gerichter beeld van de mate van sociale integratie van de jongere.

Er is nog weinig zicht op de specifieke achtergronden en de context waarbinnen vormen van ongewenste seksuele handelingen plaatsvinden. Om tot een effectief preventiebeleid te komen, en inzicht te krijgen in de wijze waarop de problematiek aangepakt kan worden, is vooral meer zicht nodig op de achtergronden en specifieke dynamiek van vormen van ongewenste seksuele handelingen en wat jongeren zelf aangeven wat ze kan beschermen. Hierbij is aandacht voor diversiteit in seksuele voorkeur noodzakelijk.

Literatuur

- Benda, B. B., & DiBlasio, F. A. (1994). An integration of theory: Adolescents sexual contacts. *Journal of Youth and Adolescence*, 23, 403-419.
- Borowsky, I. W., Hogan, M., & Ireland, M. (1997). Adolescents sexual aggression: Risk and protective factors. *Pediatrics*, 100, 7.
- Bruijn, P. de, Burrie, I., & van Wel, F. (2006). A risky boundary: Unwanted sexual behaviour among youth. *Journal of Sexual Aggression*, 12, 81–96.
- Cooper, M. L., Shapiro, C. M., & Powers, A. M. (1999). Motivations for sex and risky sexual behavior among adolescents and young adults: A functional perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75, 1528–1558.
- Crown, L., & Roberts, L. (2007). Against their will: Young women's nonagentic sexual experiences. *Journal of Social and Personal Relationships*, 24, 385-404.
- Cameron, P. (2003) *Domestic violence among homosexual partners*. Psychological Reports: Volume 93, Issue , pp. 410-416
- Dijk, L. van, Cense, M. (2011) *Homojongeren over seks en grenzen*. Utrecht: Rutgers Nisso Groep/Soa Aids Nederland
- Diepenmaat, A.C.M., Wal, M.F. van der, Cuijpers, P., & Hirasing, R.A. (2006) Etnische verschillen in ongewenste ervaringen bij Nederlandse adolescenten, *Tijdschrift voor Gezondheidswetenschappen*, 83 (3): 51
- Farris, C., Treat, T. A., Viken, R. J., & McFall, R. M. (2008). Sexual coercion and the misinterpretation of sexual intent. *Clinical Psychology Review*, 28, 48-66.
- Hendriks, J., Slotboom, A., & Verbruggen, J. (2010). Zelfgerapporteerde seksuele dwang onder adolescenten. *Tijdschrift voor Seksuologie*, 34, 33-43.
- Fokkema, T., Kuyper, Lisette., (2006) 'Hogere eenzaamheid onder homoseksuele ouderen in Nederland: Kwestie van een zwakkere sociale inbedding?' *Tijdschrift voor Seksuologie* (2006) 30, 126-137

- Foshee, V. A., Benefield, T. S., Ennett, S. T., Bauman, K. E., & Suchindran, C. (2004). Longitudinal predictors of serious physical and sexual dating violence victimization during adolescence. *Preventive Medicine*, 39, 1007–1016.
- GGD Amsterdam (2006). *Seksueel gedrag in een subcultuur van tieners in Amsterdam Zuidoost*. [Rapportage van een quickscan]. Amsterdam: GGD Amsterdam
- Graaf, H. de, Meijer, S., Poelman, J., & Vanwesenbeeck, I. (2005). *Seks onder je 25e. Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland anno 2005*. Utrecht: Rutgers Nisso Groep/Soa Aids Nederland
- Graaf, H. de, & Vanwesenbeeck, I. (2006). *'Seks is een game' Gewenste en ongewenste seksuele ervaringen van jongeren op internet*. Utrecht: Rutgers Nisso Groep Utrecht, mei 2007
- Hendriks, J., Slotboom, A., & Verbruggen, J. (2010). Zelfgerapporteerde seksuele dwang onder adolescenten. *Tijdschrift voor Seksuologie*, 34, 33-43.
- Kers, S. (2002) *Partnergeweld in Lesbische Relaties. Een onderzoek naar de aard van het geweld, en naar de dynamiek en individuele achtergrondfactoren die het ontstaan en voortduren van geweld in lesbische relaties mogelijk bevorderen* [thesis]. Utrecht: Universiteit Utrecht
- Kroef, M. (2001) Seksuele gedragsproblemen grondig aangepakt. *Klik*, p. 11-12
- Lammers, L., Kok, E., Avenhuis, A.O., Meintser, N. (2005) *Preventie van seksueel misbruik bij vrouwen en mannen met een handicap. Noodzaak, doel en effectiviteit van preventieactiviteiten – overzicht programma's en materialen*. Utrecht: TransAct
- Nikken, P. (2006) *Seks in de media en kinderen*. [artikel] Utrecht: NIZW Jeugd.
- Oort, D., van (1993). *Onzichtbaar, (seksueel) geweld tegen lesbische en biseksuele vrouwen en meisjes*. Utrecht: Homostudies Utrecht, mei 2007
- Oosten, N. van en M. Höing (2004), Primaire preventie van seksueel geweld In: *Seksuologie*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghem, 2004, p. 281-306
- Paul, E. L., McManus, B., & Hayes, A. (2000). 'Hookups': characteristics of college students' spontaneous and anonymous sexual experiences. *The Journal of Sex Research*, 37, 76 – 88

- Pels, D., (2006a) 'Ultrakorte rokjes, maar ze hebben geen idee', *Trouw*, 24-06-2006
- Pels, D. (2006b) 'Ik wist niet dat hij dát bedoelde' Jongeren en seks', *Trouw*, 24-06-2006
- Sandfort, T.G.M., & de Vroome, E.M.M. (1996). Homoseksualiteit in Nederland: Een vergelijking tussen aselechte groepen homoseksuele en heteroseksuele mannen. *Tijdschrift voor Seksuologie*, 20, 232-245.
- Shippy, R.A., Cantor, M.H., & Brennan, M. (2002). Social networks of aging gay men. *Journal of Men's Studies*, 13, 107-120.
- Sociaal Cultureel Planbureau (2011). 'Hoe cultureel is de digitale generatie 2011: Het internetgebruik voor culturele doeleinden onder schoolgaande tieners.' Reeks SCPpublicatie 2011/8, Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Tilburg, L. van (2006) 'Ze willen het leuker en lekkerder: Hanneke de Graaf over jongeren en seks.' *Tijdschrift over jeugd*, (25) 8-11
- Vanwesenbeeck, I., de Graaf, H., Meijer, S., en Poelman, J. (2006) Een update over het seksuele gedrag en de seksuele gezondheid van jongeren in Nederland: De belangrijkste bevindingen uit 'Seks onder je 25e', *Tijdschrift voor Seksuologie*, 30, 57-64
- Zeegers, M. "Diagnose van het homoseksueel gedrag". *Nederlands Tijdschrift voor Criminologie*, (1963), 107-114